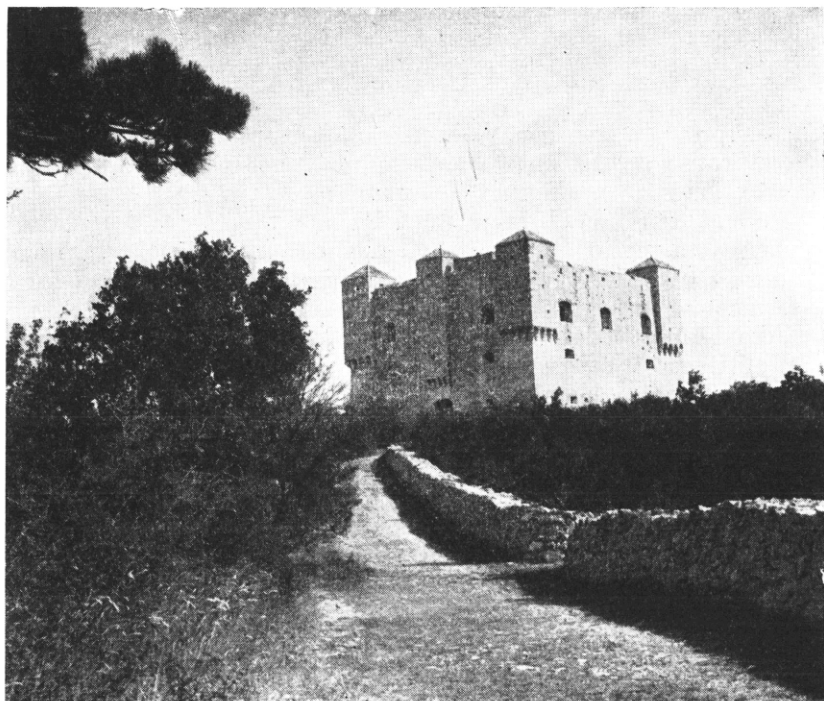

U kritičnom momentu spašena tvrđava Nehaj stvarno naporima Uka Krajača

DVA NEKROLOGA

(Ljudevit Šestić i Vladimir Uarlaj)

Za suvremenog hrvatskog slikara Ljudevita Šestića, koji je preminuo 12. kolovoza ove godine, ne bi trebalo reći da je umro, nego da se ugasio. Naime, Šestićevo ime toliko živi sa slikarskim pojmom svjetla, da bi riječ o smrti doista trebalo zamijeniti riječju o gašenju.

Likovnim rječnikom govoreno, Ljudevit Branislav Šestić (rođen 1900. u Đakovu) bio je slikar *svjetla* – onog medijuma kojim su slikali Claude Monet i njegovi drugovi impresionisti.

U doba kad su kod nas i neposredno oko nas impresionistima nazivali odreda sve one koji su sitnim potezima kista olako pa i besmisleno šarenili platna – Šestić je bio rijedak, često izuzetan primjer autentičnog stvaraoca, koji je kod nas, u trenucima, bio najbliži Monetovu sistemu. Bio je to u prvom redu zato što nije

Lj. Šestić: Motiv iz okoline Zvečaja

bio poput naših krivotvoritelja impresionizma impresionist samo tehnikom, nego *dušom*.

U Šestićevoj psihi našla su se dva naoko suprotna, ali za formiranje impresionističke vizije dva bitna stanja: naivnost duha i rafiniranost oka. Bio je s jedne strane upravo idealan tip psihe koja se bez cenzure misli upravo do tragičnog umije prepustiti dojamu, a s druge strane bio je, zahvaljujući suživjelosti s muzikom Bacha i Debussyja, slikarski rafiner koji sklada sliku nekako više intuicijom nekog muzičkog fluida, nego optičkim racionalizmom.

Naš pejzaž, naročito sjeverohrvatski riječni pejzaž, izgubio je u Šestiću jednog od svojih najautentičnijih interpretatora, a hrvatsko slikarstvo izgubilo je umjetnika koji je svojim kistom držao jednu dragocjenu parcelu u trajno živoj tradiciji Nikole Mašića, Ferde Kovačevića i Slave Raškaj.

*

Slučaj je htio da je, baš u doba (15. kolovoza 1962. godine) kad su grobari na brežuljku Mirogoja polagali u grob Ljudevita Še-

U. Varlaj: *Klek*

stića, umro u Zagrebu njegov slikarski drug Vladimir Varlaj (rođen 1895. u Zagrebu).

Vladimir Varlaj je tokom života slikao razne motive, ponajviše tamne talase oranica i mrko valovlje šuma oko Kleka, ali likovno gledano on je cijeli život slikao linearne i kolorističke varijacije, koje bi se mogle nazvati jednim imenom: *val duše*.

Vladimir Varlaj je započeo svoje slikarsko formiranje u doba Ulderika Donadinija, Janka Polića-Kamova i Vladimira Čerine, dakle u doba generacije koja je manje pisala kod nas novim smjerom ekspresionizmom, a više razvalinom svog zelenog duha. Već je Milutin Cihlar Nehajev naslutio da je Varlajev pejzaž donekle sličan spisima naših mladih ekspresionista: »Vladimir Varlaj sanjalac je i pjesnik koji svijet gleda kroz prizmu bajke.« Na žalost Nehajev nije precizirao što podrazumijeva pod prizmom bajke. Da je to učinio, morao bi napisati da ta Varlajeva bajka nije nikakva romantika, nego teško psihološko stanje, jedna vrsta mučne depresije, koja je polako počela, kao tamni val, po-